

20823

573

U-63

1295

Арм.
3-2222a

3-2222a

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ

Հրահանք Պերսևսին
ՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻ
Շապուհի Գոհազար
Պրոսպեկտ Բաղրամյանի 14 հիմար

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ի Ր

Կարդացուած փետրուարի 14-ին 1896.

Հուն 21828

373
G-63

2002

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Типогр. М. Шарадзе и К°. || Տպարան Մ. Շարաձէի և Ընկ.
1895

373

G - 63

Дозволено Цензурою, Тифлисъ, 7 Февраля, 1896 года.

ԷՄԷ
ԷԾ-Ի

44888-111
29637-63

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԴԻՐ

1894/5 ուսումնական տարուայ

I. ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ուսումնական տարին սկսելուց առաջ հին աշակերտներ կային 306 հոգի, նոր ընդունուել են քննութեամբ 114 հոգի, այդպիսով 18⁹⁴/₉₅ ուսում. տարուայ սկզբում դպրոցում կային ընդամենը 420 աշակերտ: Տարուայ սկզբում երկու պատրաստականները և երեք հիմնական դասարանները ունէին զուգընթաց բաժանմունքներ, մնացած երեք հիմնական դասարանները (IV, V և VI) չունէին այդպիսի բաժանմունքներ: Այդպիսով դասարանների ընդհանուր թիւը տարուայ սկզբում էր 13:

Տարուայ ընթացքում թէ աշակերտների և թէ դասարանների թիւը աւելացել է: Նոր հանգամանքի, որ ընդունուել են նոր աշակերտներ՝ Վեհափառ Կաթողիկոսի բարեհաճ կամքով: Նոր ընդունուած աշակերտները մտան զանազան դասարաններ՝ սկսած II-ից մինչև VI-ը: IV դասարանում նոր ընդունուածների թիւը այնքան մեծ էր, որ հոգաբարձութիւնը ստիպուեց զուգընթաց բաց անել այդ դասարանի համար, այդպիսով տարուայ ընթացքում դասարանների թիւը հասաւ 14-ի:

Միւս կողմից տարուայ ընթացքում զանազան պատճառներով դպրոցից հեռացել են 54 աշակերտներ. այդ պատճառով տարուայ վերջը դպրոցում կային ընդամենը 440 աշակերտներ: Հետեւեալ աղիւսակը ցոյց է տալիս, թէ զանազան դասարաններում որքան աշակերտներ կային տարուայ վերջը:

I	և	I	զուգ. պատրաստակ.	—86
II	և	II	»	» —77
I	և	I	զուգ. հիմնակ. դասարան	49
II	և	II	»	» —48
III	և	III	»	» —50
IV	և	IV	»	» —63
V			»	» —35
VI			»	» —33

Գումար—440

Աշակերտների ընդհանուր թուից փոխադրուել են հետեւեալ դասարանները (զրանց թուում են և աւարտողները) ընդամենը 192 հոգի, մնացել են նոյն դասարաններում 90 աշակերտ, իսկ մնացածները վերաքննութիւնն են ստացել: Փոխադրուածները աւարտածների հետ միասին կազմում են աշակերտների ընդհանուր թուի միմիայն $43\frac{1}{2}$ տոկոս, որ չափազանց փոքր է.

Հաշուետուութեան տարում դպրոցը ունէր 25 որդեգիր և 30 թոշակաւու. վերջինները ստանում էին դպրոցից իւրաքանչիւրը ամսական 7 ռ. բացի այդ դպրոցի հաշուով ճաշում էին որդեգիրների հետ 20 չքաւոր աշակերտներ: Թէ թոշակաւուները և թէ որդեգիրները աւելի մեծ առաջադիմութիւն են ցոյց տուել, քան դպրոցի միւս աշակերտները:

Յուլցակ 18³⁴/₁₀₀ տարում աւարտած աշակերտների

- 1, Աղամիրզեան Ստ. (ագուլեցի)
- 2, Ամատունի Հ. (ալէքսանդրապոլցի)
- 4, Աւագեան Ե. (իգդիրցի)
- 4, Բարսամեան Գ. (ալէքսանդրապոլցի)
- 5, Գալստեան Դ. (գօրեցի)
- 6, Զուրաբեան Ս. (լօռեցի)
- 7, Կարապետեան Յ. (ախալքալաքցի)
- 8, Համամչեան Ե. (կարսեցի)
- 9, Մակարեան Տ. (ալէքսանդրապոլցի)
- 10, Մելիք-Առաքելեան Ա. (խալֆալուեցի)
- 11, Մեհրաբեան Գ. (թիֆլիսեցի)
- 12, Մկրտչեան Գ. (կարնեցի)
- 13, Յակոբջանեան Դ. (ախալցխացի)
- 14, Յովսէփեան Ե. (իգդիրցի)
- 15, Շաթիրեան Խ. (ղզլարեցի)
- 16, Զարբգչեան Ա. (կարնեցի)
- 17, Պապովեան Ա. (թիֆլիսեցի)
- 18, Սիմէոնեան Շ. (քարվանսարեցի)
- 19, Սողոմոնեան Մ. (կարսեցի)
- 20, Վախտանգեան Ա. (թիֆլիսեցի)
- 21, Վարդանեան Վ. (վաղարշապատցի)
- 22, Տէր-Գէորգեան Յ. (թիֆլիսեցի)
- 24, Տէր-Խաչատրեան Ն. (շուշեցի)
- 25, Տէր-Սիմէոնեան Ա. (համամլեցի)
- 26, Փերիխանեան Գ. (թիֆլիսեցի)
- 27, Քոչարեան Ս. (թոբեջէն գիւղից)

Հաշուետուութեան տարում եղել են երկու զպրոցական հանդէսներ (Թաղէոս և Բարդուղիմէոսի տօնին և Վարդանանց տօնին) և մի զրական երեկոյ պ. Ստ. Մալխասեանի ղեկավարութեամբ:

II.

Հաշուետուութեան տարուայ ընթացքում զպրոցից հեռացան երկու ուսուցիչներ—պ. պ. Կանայեան և Մաղաթեան՝ նոր պաշտօն ստանալու պատճառով, իսկ նրանց փոխարէն հրաւիրուեցին երկու նոր ուսուցիչներ—պ. պ. Մանուէլեան և Լիսիցեան: Բացի այդ տեսչի պաշտօնակատարութեան համար հրաւիրուեց պ. Յ. Սաղաթէլեան նոյնպէս տարուայ ընթացքում: Այդ փոփոխութիւններէից յետոյ ուսուցչական խումբը հետեւեալ կազմութիւնն ունէր:

Ուսուցիչ. ազգանունները

Ի՞նչ առարկայ էր դաս տալիս.

1. Սաղաթ. Յ. տեսչ. պաշտ.	Ընդհանուր պատմութիւն
2. Աղանեան Գ. քահ.	Կրօն և տօմարագիտութիւն
3. Սահակեան Ս. քահ.	Սրբազան պատմութիւն
4. Թիւսիկեան Լ.	Բնակ. պատմ., տիեզերագր. և բուսաբ.
5. Բարխուդարեան Գ.	Ռուսաց պատմ. և Ռուսաստ. աշխարհագ.
6. Զոհրաբեան Յ.	Թուաբան. հանրահաշիւ և երկրաչափութ.
7. Մելիք. Ալլահիլերդ. Ա.	Ֆիզիքա և բնախօսութիւն
8. Շահբուղդեան Գ.	Հայոց լեզու և թուաբանութիւն
9. Ալխազեան Յ.	Ռուսաց լեզու (և վերակացու)
10. Պոօչեան Պ.	Սրբազան պատմ. և քրիստոն. վարդապ.
11. Աբուլեան Կ.	Երգեցողութիւն (և վերակացու)
12. Սպարապետեան Ա.	Գծադրութիւն (և վերակացու)
14. Յարութիւնեան Իս.	Հոգեբանութիւն, տրամաբանութիւն, հայոց լեզու և թուաբանութիւն
14. Մանգինեան Ա.	Ընդհանուր աշխարհագ. և (զրադարանապ.)
15. Լիսիցեան Ստ.	Հայոց պատմութիւն
16. Միրզոյեան Գ.	Ռուսաց լեզու
17. Մանուէլեան Լ.	Ռուսաց լեզու, ընդհան. պատմութիւն
18. Քէրէսթէճեան Մ.	Գեղադրութիւն
19. Մալխասեան Ստ.	Հայոց լեզու, տեսութիւն մատենագր. և հայոց մատենագրութիւն
20. Շամշինեան Յ.	Նկարչութիւն
21. Տէր-Յարութիւնեան Ն.	Պրանսերէն
22. Եկմալեան Մ.	Երգեցողութիւն
23. Փիրումեան Տ.	Հայոց լեզու
24. Ասիլեան Մ.	Սկեզ. պատմ., հայոց լեզու և հայոց պատմ.
25. Քոչարեան Յ.	Ռուսաց լեզու և ընդհան. պատմութիւն
26. Դաղբաշեան Յ.	Ուսումն Սուրբ Գրոց, եկեղեց. պատմ. և հայոց լեզու

Հաշուետուութեան տարուայ ընթացքում բոլոր ուսուցիչները միասին պէտք է տային ընդամենը 10,946 դաս, մինչդեռ տուել են 10,405 դաս, ուրեմն ամբ

ընթացքում հիւանդութեան կամ ուրիշ պատճառներով ուսուցիչները բաց են թողել ընդամենը 541 դաս: Այդպիսով դասերի մօտաւորապէս 5⁰/₀ բաց է թողնուած:

Մանկավարժ. ժողով

18⁹⁴/₉₅ տարուայ ընթացքում կայացել են մանկավարժական ժողովի 30 նիստ, որոնց նիւթ եղել են հետեւեալ խնդիրները. 1) աշակերտների ընդունելութիւն և վերաքննութիւն 2) ընտրութիւն որդեգիրների և թոշակառուների 4) ընտրութիւն գրքերի և ամսագրերի մատենադար. համար. 5) ֆիզիքական կաբինետի լրացում 5) ուսման ծրագրի թերութիւնները 6) գրականական երեկոների մասին խորհրդածութիւն 7) մարմնամարզութեան մասին 8) դասարանական քննիչ մասնաժողովների մասին 9) եկեղեցական և ազգային տօների պատշաճաւոր տօնելու մասին 10) տարեկան քննութիւնների մասին:

Տ Ն Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն

Առ 1 յունուարի, 1896.

Ներսիսեան դպրոցի անմահ հիմնադիր Ներսէս V կաթողիկոսը՝ քաջ ըմբռնելով մշտական և մնայուն նիւթական աղբիւրների նշանակութիւնը դպրոցի երկարատեւ և կանոնաւոր գործունէութեան համար՝ ձեռնարկում է զանազան միջոցներ:

Նախ և առաջ՝ նա կառուցանում է ուսումնարանի շինութեան դիմացը մի շարք կրպակներ. որոնց արդիւնքը մասամբ լրացնում է այն ժամանակուայ ուսումնարանական պահանջը: Այս գեղեցիկ գործը օրինակ է դառնում հոգաբարձութեան համար. սա ևս աշխատում է կալուածքներ աւելացնել, նորերը շինելով կամ եղածները ընդարձակելով: Օգնութեան հասնում է նոյնպէս հասարակութիւնը. զանազան ժամանակներում բարեպաշտ անձինք, կտակել կամ իւրեանց կենդանութեան ժամանակնուիրել են դպրոցին անշարժ կալուածքներ, որոնք միջոց են տուել հոգաբարձութեան՝ հասցնել դպրոցը ներկայ նիւթական բաւարար դրութեանը:

Յիշենք մի առ մի ուսումնարանական կալուածքները, ցոյց տալով, թէ իւրաքանչիւրը նրանցից ունից է մնացել և որքան արդիւնք է բերում:

1, Հին դպրոցական տունն, որ կառուցել է Ներսէս V կաթողիկոսը բերում է տարեկան . 10900 ռ.

2, Հին դպրոցի հանդէպ գտնուած 21 կըրպակները, որոնք սեպհականացրած են նոյնպէս Ներսէս կաթողիկոսից 7000 ռ.

3, 21 կըրպակները, որոնք գտնուում են հին դպրոցի հրապարակին կից 3903 ռ.

Այս վերջին երկու կալուածքների գետինը սեպհականացրել է դպրոցի համար Մատթէոս կաթողիկոսը:

4, Այժմեան դպրոցական տունն, որ գնել է հոգաբարձութիւնը 1856 թ. 1181 ռ.

5, Կալուած, որ ընծայած է Աւետիք Փրոյեանցից 14229 ռ.

6, Կրպակ, ընծայած Գրիգոր Շէրգիլեանցից 200 ռ.

7, Կրպակ, ընծայած Օթար Շաղբաթեանցից 200 ռ.

8, Տուն, ընծայած Ստեփաննոս Գուլիփաշայեանցից 200 ռ.

9, Կալուած, ընծայած Յարութիւն Օքոյեանցի 1305 ռ.

Այս կալուածները գտնվում են Թիֆլիս քաղաքի գաղան մասերում.

10, Այգի, ընծայած Վրաց իշխան Օթար Ամիլխավարուց Սողանլուխում 120 ռ.

11, Այգի, ընծայած Ստեփան Ղամբարեանցից Թէլէթում 10 ռ.

12, Կրպակ Թէլէթ ուխտատեղու 352 ռ.

13, Դպրոցապատկան դատարկ գետինը 240 —

14, Տուն Աբրահամեանցի 350 ռ.

40190 ռ.

Մինչև յունվարի 1-ը 1896 թուի այդ կալուածքների եկամուտն էր 37525 ռ., ուրեմն այս տարի դպրոցը կըստանայ աւելի 2665 ռ.

Ներսէս Ե. կաթողիկոսը յատկացրել է ուսումնարանին նաև Թիֆլիսի թեմի մոմավաճա-

ռութեան արդիւնքը, որ այժմ բերում է կապալադրամ տարեկան 9500 ռ.

Նոյնպէս յատկացրել է ուսումնարանին և ուխտատեղերի արդիւնքը, որ տարեկան հասնում է մինչև 6720 ռ.

որից հանած ծախք 2950 ռ.

զուտ արդիւնք մնում է 3770 ռ.:

Այդ ուխտատեղերն են.—Թէլէթ, Շաւնաբաթ, Ծաղկեվանք, Կրծանիս, Շուինդիս, Բօլնիս, և այլ և այլ ուխտատեղեր Թիֆլիսի թեմում:

Դպրոցին պատկանում են հետևեալ տները, որոնց արդիւնքը տակաւին չէ ստացվում.—

1, Տուն, ընծայած իշխան Յովսէփ Երկայնաբազուկ Արղութեանից. այդ տան արդիւնքը վայելում է հանգուցեալի եղբայրը, համաձայն կտակի, ցմահ իւր: Այս տունը գնահատուած է հրդեհից ապահովութեան համար 19400 ռ.

2, Աստրախանում, տուն՝ ընծայած Մահտեսի Յարութիւն Բէթանեան Յարութիւնեանից, որ դառնալու է դպրոցի սեպհականութիւն, կը տակողի մահից յետոյ.

3, Դպրոցը ստացել է ևս երեք կնքած ծրարներ մեծարգոյ պ. պ. Յարութիւն Շամխարեանցից, Արտեմ Իւզբաշեանից և Գրիգոր Բայանդուրեանից. այդ ծրարները պէտք է բացուեն կտակողների մահից յետոյ. ծրարները գնահատուածամբ 3000 ռ. պահւում են Թիֆլիսի առևտրական բանկում.

4, Հանգուցեալ տիկին Նունէ Եւանգուլեանը կտակել է 10000 ռ., որ տակաւին չէ ստացուել:

Դպրոցը ունի և բարերարներից ստացած կտակներով գումարներ, որոնք տոկոսաբեր թղթերով պահպանուում են արքունական բանկի Թիֆ. բաժնի մէջ. այն է.

1, Աստիճանաւոր Յովսէփ Էֆէնդեանցից	73451.71 ¹ / ₂
2, Եկատերինէ Ռօտինեանցից	1193.28 ¹ / ₂
3, Երդուեալ հաւատարմատար Վարդան Եղիազարեանցի. իւր հօր լիշատակին	156.24.
4, Գորու քաղաքացի Եսայի Տ. Դաւթեանցից	5128.89.
5, Թիֆլիսի քաղաքացի Սողոմոն Վարդանեանցից	4726.21.
6, Թիֆլիսի հայ հասարակութիւնից Մա- կար կաթողիկոսի անունով	4457.29.
7, Ղզլարեցի ա. կարգի վաճառական Մի- նաս Սամուէլեանցի	4269.37.
8, Այրի Վարվարիայ Երուսալիմսկուց	6145.15.
9, Թիֆլիսի արհեստավոր Սթար Շաղբա- թեանցի	278.22.
10, Եսայի Արք-Եպիսկոպոս Աստուածա- տրեանցի	8237.98.
11, Թիֆլիսեցի Կօլլեժսկի Սովետնիկ Աղէք- սանդր Թայիրեանցի	1775.13.
12, Թիֆլիսի տոհմական պատուաւոր քա- ղաքացի Գէորգ Փրիդոնեանցի	5601.76.
13 Թիֆլիսի ա. կարգի վաճառական Դրիգոր Շիօյեանցից	5774.60.
14, Այրի Մայիայ Փուղինեանցից	1195.83.
15, Մարիամ Սերեդենկոյից	1000.34.
16, Ղազախեցի Շաքար Եարալեանցի	1070.34.
17, Հանդուցեալ Յովհաննէս Անանեանցի յանուն Ալամզարեանի	5463.74.
18, Նունէ Ղամբարեանցի	3514.71.

19, Թիֆլիսի պատուաւոր քաղաքացի Յա- րութիւն Գրիգորեանից	6758.84.
20, Թիֆլիսի հասարակութիւնից ի լիշա- ասկ Յովհաննէս քահանայ Սարգսեանցի	1309.15.
21, Նուիրաբերութիւններ երգեցիկ խմբի անունով	234.77.
	141743.56.

Այո գումարի բերած տոկոսներից պէտք է հանել 6555 ր. երկամեայ տոկոս, որ միացրած է շարժական գումարին:

Անձեռնմխելի գումարների տոկոսներով պահպանուում են որդեգիրներ և չքաւոր երթւիկ աշակերտներ:

Հոգաբարձութեան գլխավոր հոգացողութեան առարկաներից մէկն է եղել մշակել նոր շինու- թիւն կառուցանելու խնդիրը: Ամենամօտ ժամա- նակում այդ խնդիրը կըստանայ վերջնական լու- ծում: Նոր շինութեան կառուցանելու համար եղել են ընծայաբերութիւններ զանազան բարե- րարներից — 9177.57.

Դպրոցը յատկացրել է իւր խնայած միջոցներից 50.771.30.

Այսպէս ուրեմն դպրոցն ունի շինութեան անունով — 59948.87.

Այդ գումարը գտնուում է զանազան բանկա- լին հիմնարկութիւններում: — 1895 թուականին դպրոցը ունեցել է միւտք անշարժ կալուածքնե- րից, ուխտատեղերից, մոմավաճառութիւնից և անակնկալ 51019.73.

1896 ամի յունուարին ստացուել է կալուած- ներից ապառիկ — 3507.70.
Վերև լիշած երկամեայ տոկոսը — 6555 ր.
Մնում է ապառիկ ստանալու — 886.88.
Նոյն թուականին եղել է ծախք. որդեգիր-

ների, չքաւոր աշակերտների համար, ռոճիկ ուսուցիչների և ծառայողների, թոշակադրամ չքաւոր աշակերտների, կալուածների նորոգութեան, ապահովութեան կալուածների, հանդերձեղէն որդեգիրների համար, մանր ծախք և այլն . . . — 59712.44.

Ծախքերը աւելացել են այն պատճառով, որ Ծիրանաւոր ուխտատեղու շինութիւնները միանգամայն վերանորոգուել են և անակրնկալ ծախք է գոյացել դպրոցի 75-ամեայ պատմութիւնը գրելու համար: (750 ռ.):

Հոգաբարձութիւնը մտադիր է կատարել դպրոցիս 75-ամեակի հանդէսը 1897 թուի փետրվարի 14-ին:

1896 թուականի նախահաշուով սպասուում է

մուտք — 62571.
ծախք — 61891.62.

Առ 1.ն յունուարի 1896 թուի գանձարանում երևաց 218142.43.

որի մէջ են.

1, գրաւական՝ կապալառուներից ստացած — 16450 ռ.
2, յատկացրած դպրոցի նոր շինութեան համար 59948.87.
3, անձեռնմխելի գումար 141743.56.
որից պէտք է հանել 6555.—

Դիւանատուն խորհրդարանի հոգաբարձութեան

- 1) Թուղթ եկեալ — 871.
2. » ելեալ — 1122.
3. Կազմած գործեր — 61.
4. Օրագրներ — 51.
5. Հոգաբարձական ժողովներ —
ա) սովորական — 47.
բ) արտաքոյ կարգի — 4.

Apr.
3-2222a

20823

2019

«Ազգային գրադարան»

NL0055222

